

TAKVİMDEN BİR YAPRAK

Uzunay

Selâtin Meyhâneler

İSTANBUL eskidenberi daima içer, fakat bunun da kendine göre adabı vardı. Őimdi olduğu gibi adım başında rakıcı dkknları yoktu, Taşhan, Kpl, Kafesli gibi büyük meyhneler vardı. İki, yine Őimdi olduğu gibi hkimin huzurunda: «Efendim, çok içmiştim. ne yaptığımı bilmiyordum.» tarzında bir elnyet mzereti olmazdı, herkes kaldırabildiği kadar içer, neşvelenir, eğlenirdi. O zamanki rakılar da devlet için bir gelir olmadığı cihetle imparatorluğun her tarafından bilhassa Marmara, Akdeniz shillerinden. Adalardan yelkenliler, ateş kayıkları ile düz, mastika gelir, meraklılar eski Balıkpazarı, Yemiş iskelelerinden tadına bakmak suretiyle beğendiklerini alırlardı.

Meyhâneler, umumiyetle oturulup sindire sindire içilen yahut tezgh başı muhabbeti yapılan yerlerdi. «Selâtin meyhne» denilen büyük binarlarda aynı zamanda rakı da satıldığı için duman ve isle cilllanmiş ıralı direklere doğru yükselen büyük fiilar bu koca depolara bir hususiyet verirdi. Bzi keyif erbbı, anasonla karışık zm kokusu neşreden bu kocaman fiıların aralarındaki iptidal masaların başına geçerek demlenmeyi severlerdi. Tanbur Cemil, Ahmet Rsim, Nuri Őeyda, Mehmet Cell ve daha pek çok tanınmiş keyif ehillerinin bu dekoru sevdiklerini bilirim.

Büyük meyhnelerde haşmetli bir de tezgh bulunur, tezghin başında duran ekseriya tıknaz, sağları pomadalı, bıyıklı kozmatikli barba bulunur, kalın ve kt kadehlere kendine hs bir maharetle rakı doldururdu. Maharetle diyorum, çünkü «Bana bir tek!» diyen müşterinin emrini derhal yerine getirmek için Őiřeyi kapması ile bir damla taşırmadan kadehi doldurması bir olurdu.

Tezghin üzerinde geniş ınko bir kap bulunurdu. buna (Cura ksesi) denilirdi. Hizmet eden miğolar, kadehlerde bardaklarda arta kalan ne kadar rakı varsa bunu o kaba boşaltırlar ve «Kpl» tbir edilen dilenci alkoliklere kadehi beş paraya verirlerdi.

Kpller, köprüde cami kapılarında dilenirler ve topladıkları parayı bir meteliğini kendilerine ayırmamak Őartıyla tezghtara teslim ederler, buna mukabil cura ksesinden verdikleri paraya göre teneke maşraba ile içmek hakkına ship olurlardı. Tezghtar, arada onlara meze kırıntıları da verir. Fakat başlıca tezgh mezesi, entilmiş bayır turpu, çığ lhana ve bilhassa dam koruğu salatası idi. Dam koruğu için «Rakıyı cilalar.» derlerdi.

Akşamcılar, ekseriya işlerinden çıktıkları zaman Kpl'ye, Kafesli'ye, Taşhan'a uğarlar, tezghta ayak üstünde bir kaç kadeh atalım derken lfa tutulurlar, saatler geçer, meyhnecinin: «Efendiler! Vakit.» ihtarına kulak asmazlar, çünkü lfin arkası gelmez, meyhneci de halden anlar takımdan olduğu için kapıları kapar, kol demirini vurur, nerine binliğli sürer, bırakır gıderdi. Eski demkeşlerden biri bana: «Bir gece bir iki kadeh akmak için tezgha yanaştık, uzaktan bir ses geliyordu, kulak kabarttım, sabah ezanı okunuyormuş!»

— Ne kadar imişsiniz...

— Onu sorma... Ne konuşmuşuz? Onu sor.

İstanbul'da en meşhur meyhneler Kumkapı'daki Maksut'la İly idi. Buraların hususiyetli bzi masaların hamur tahtası Őeklinde yerden yapma olması ve ehl-i-keyfin alçak iskemleleri tercih etmeleri idi. Gerek Maksut, gerek İly gayet nefis mezeler yaparlar, hele Maksut'un fasulye pilksinin lezzetine doylmazdı. İkiisi de yemek pişirmekte std oldukları için çoğu zevk erbbı Őhe bir levrenk, yağlı bir hindi gibi hoşlarına giden Őeyleri satın alarak getirirler, onlar da lhzada pişirip sofralarına koyarlardı. Maksut'la İly'nin müşterileri İstanbul'un kalburüstü zarıfları idi. Őirler, edipler, musikinsalar ekseriya oraya giderlerdi. İstanbul mizahının nükte ve cinas stdları olan Kanbur Nazif, Cin Ahmet, Enderunlu Emin, Tıfı Hasn, yeni yeni sarakalarla ortalığı kırıp geçirirken, masaların birinden Hfız Osman'ın gr ve tok sesi ile söylediği bir gazel dinleyenleri vecde getirirdi. Bestekr Őevki Bey, Tıfı Hasn'ın «Neredesin eskiler alayım» güftesini mşteardan hemen orada bes-telemiştir. Bununla da kalmaz. İstanbul'un sayılı ve korkunç oburlarından Hfız Őkr de oradakilerle bahse tutuşarak iki tepsi baklavayı kısa bir zamanda grmekle herkesi hayretlere düşürürdü.

Meselenin en mühimi bu gibi yerlerde kavga, doğuş, yaralama, öldürme gibi vak'aların pek ndir olarak vukubulması idl. Arada Kanbur Nazif'le arkadaşları danışıklı kavga çıkarırlar, fakat bunu bilenler onların yakası zlmedik kftrlerine kahkahalarla mukabele ederlerdi. Bir keresinde Nazif'le Enderunlu bir viranede buldukları hindi ölüsünü Maksut'a getirmişler, Maksut hindiyi pişirerek sofraya getirmiş, Nazif bir münakaşa çıkararak hindiye el srmeyeceğine yemin etmiş, Enderunlu Emin de yemeyeceğine Őart etmiş, diğer masalarda bulunanlar onların kızıp gitmelerini ve bu suretle sohbetlerinden mahrum kalmalarını istemedikleri için kendi sofraşarındaki balığı onlara göndermişler, onların sofraşarındaki hindiyi kendileri almışlar, Nazif'le arkadaşı için o akşam en keyifli en alaylı bir lem olmuş.

Böyle sayılı meyhnelerden bir de Sirkeci'de İstasyon birahnesi vardı. Buraya akşamları tanınmiş gazete muharrirleri gelirlerdi. Hiciv std Őir Esref'le Neyzen Tevfik ekseriya burada bulunurlardı. Rakıyı, kadehi per gibi içen Esref'i burada tanıdım. İstasyon birahnesi kürlendikten sonra eski İştaynbrug rağbet gördü.

Yatsıdan sonra meyhne dnişlerinde de olduğca eğlenceli vak'alar görülürdü.

O zamanlar Őimdi Sirtli mahallesi hline gelen Vefa'da oturuyordum. Bzi yaz akşamları meydandaki ınar kahvesine çıkar, hava alırdık. Yokuştan zom hlinde biri geliyor. O devirde atlı arabalardan başka sürücü beyzirleri de vardı. İekli adam kahvenin önüne geldi, tam o esnda yokuşun ma'ks tarafından gelen bir sürücü ile karşılaştılar.

— Beygirci!

— Paşam.

— Aksaray'a bir ikilik.

— Buyurun.

Sürücü hemen atladı. Sarhoş ayagını uzengiye bastı, yükseldi ve hızını alamadı, hayvanın öbür tarafından indi.

— Geldik mi?

— Geldik beyim.

Adam ikilliği verdi ve yrd.

